

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

25 листопада 2021 р.

Київ

№ 160-р/тк

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 11.11.2021 № 500-01/8126-п та повідомлення про нову індивідуальну державну допомогу, надіслане Управлінням житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області за реєстраційним номером у базі даних 62307 (вх. № 1471-ПДД/1 від 10.08.2021), яке подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (зі змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789),

ВСТАНОВИЛА:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Управлінням житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 62307 (вх. № 1471-ПДД/1 від 10.08.2021) було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Комітетом листом № 500-29/08-12484 від 25.08.2021 Повідомлення залишено без руху та запитано додаткову інформацію.
- (3) Управлінням житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області через Портал державної допомоги подано виправлене повідомлення про нову індивідуальну державну допомогу з додатками за реєстраційним номером у базі даних 65047 (вх. № 1608-ПДД/4 від 01.10.2021).
- (4) Повідомлення прийнято до розгляду 01.10.2021.

(5) Управлінням житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області надіслано лист № 2126/01-03 від 28.10.2021 (вх. № 5-05/15544 від 08.11.2021) про надання додаткової інформації.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

(6) Управління житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області (далі – Управління, Надавач) (93100, м. Лисичанськ, Луганська обл., вул. ім. Д.І. Менделєєва, 49, ідентифікаційний код юридичної особи 03364197).

2.2. Отримувач підтримки

(7) Комунальне підприємство Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» (далі – КП «Електроавтотранс», Підприємство) (93106, м. Лисичанськ, Луганська обл., вул. ім. В. Сосюри, 129, ідентифікаційний код юридичної особи 38504922).

2.3. Мета (ціль) підтримки

(8) Метою (ціллю) підтримки є задоволення потреб мешканців міста Лисичанськ в якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення.

2.4. Очікуваний результат

(9) Очікуваним результатом підтримки є:

- задоволення потреб мешканців міста в якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення;
- поліпшення екологічного стану міста.

2.5. Підстава для надання підтримки

(10) Програма розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою м. Лисичанська на 2021 рік, затверджена розпорядженням керівника військово-цивільної адміністрації від 09.12.2020 № 841.

2.6. Форма підтримки

(11) Поточні та капітальні трансферти.

2.7. Обсяг підтримки

(12) Загальний обсяг підтримки – 31 807 400 грн.

2.8. Тривалість підтримки

(13) З 01.01.2021 по 31.12.2021.

2.9. Поєднання форм державної допомоги

(14)Рішенням Комітету від 01.10.2020 № 617-р постановлено, що державна допомога у формі поточних та капітальних трансфертів із метою задоволення потреб мешканців міста Лисичанськ в якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення, на підставі рішення Лисичанської міської ради від 28.11.2019 № 79/1146 «Про затвердження Програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою м. Лисичанська на 2020 рік» комунальному підприємству Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» на період з 01.01.2020 по 31.12.2020 у сумі 34 890 900 (тридцять чотири мільйони вісімсот дев'яносто тисяч дев'ятсот) гривень, є **допустимою відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»** за умови виконання Військово-цивільною адміністрацією міста Лисичанськ Луганської області таких зобов'язань:

1) розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт (Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами), у якому повинні бути чітко визначені:

- параметри, на підставі яких розраховується та переглядається компенсація за надання послуг із перевезення пасажирів міським електричним транспортом (тролейбусами), враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації;

2) з метою уникнення отримання комунальним підприємством Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» надмірної (подвійної) компенсації, забезпечити невключення амортизаційних нарахувань за придбані (оновлені) тролейбуси та оновлене обладнання під час розрахунку в майбутньому вартості нового тарифу на перевезення пасажирів електричним транспортом у місті Лисичанськ для підприємства або коригування наявного тарифу, у зв'язку з тим, що придбані тролейбуси будуть передані комунальному підприємству Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» на безкоштовній основі;

3) у разі включення амортизаційних нарахувань у вартість перевезення пасажирів електричним транспортом, який придбано (або оновлено) за кошти державної допомоги, забезпечити повернення комунальним підприємством Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» таких амортизаційних нарахувань.

(15)На виконання зазначених зобов'язань листом від 30.03.2021 № 522/01-03 (вх. № 5-01/4486 від 02.04.2021) Управління надало, зокрема, Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, – перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом загального користування у місті Лисичанськ, затверджену наказом Управління від 23.06.2021 № 51 (далі – Методика), та лист від 30.03.2021 № 522/01-03 (вх. № 02.04.2021 № 5-01/4486), яким Управління повідомило, що Лисичанська міська рада та Військово-цивільна адміністрація м. Лисичанськ Луганської області, яка була утворена в липні 2020 року, протягом 2020 року не виділяли бюджетних коштів для придбання рухомого складу (тролейбусів). Тому включення амортизаційних нарахувань до тарифу на перевезення придбаними за рахунок державної допомоги тролейбусами є неможливим. Отже, Управління повідомило Комітет про виконання зобов'язань.

(16) Відповідно до пункту 14 протоколу засідання Антимонопольного комітету України № 42 від 29.07.2021 Комітетом прийнято рішення визнати зобов'язання, встановлені в пункті 2 резолютивної частини рішення Антимонопольного комітету України від 01.10.2020 № 617-р, виконаними.

2.10. Умови надання підтримки

(17) Отримувачем підтримки є КП «Електроавтотранс», що діє відповідно до Статуту Підприємства, затвердженого наказом управління власності Лисичанської міської ради від 13.10.2016 № 183 (далі – Статут).

(18) Підтримка КП «Електроавтотранс» надається на підставі Програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою м. Лисичанська на 2021 рік, затвердженої розпорядженням керівника військово-цивільної адміністрації від 09.12.2020 № 841.

(19) Відповідно до пункту 2.1 розділу 2 Статуту метою КП «Електроавтотранс» є, зокрема, здійснення діяльності та задоволення потреб громадян, організацій, підприємств, установ у виконуваних ними роботах та надаваних послугах.

(20) Відповідно до пункту 4.2 розділу 4 Статуту майно КП «Електроавтотранс» є комунальною власністю Лисичанської міської ради та закріплюється за Підприємством на праві господарського відання.

(21) Відповідно до зазначеної в Повідомленні інформації підтримка надається КП «Електроавтотранс» у вигляді поточних та капітальних трансфертів для забезпечення здійснення пасажироперевезень міським електричним транспортом та відшкодування витрат за пільговий проїзд окремих категорій громадян.

(22) Обсяг витрат, на покриття яких КП «Електроавтотранс» використовуватиме державну підтримку:

№ п/п	Найменування заходів	Обсяг фінансування, грн
1	Придбання тролейбусів (2 одиниці)	11 000 000
2	Капітальний ремонт тягових підстанцій №№ 1, 2, 3	5 100 000
3	Придбання контактного проводу для маршруту № 1	2 174 300
4	Оплата праці працівників	8 272 210
5	Оплата енергоносіїв (ел. енергія)	4 836 000
6	Оплата матеріалів і запасних частин	424 890
Всього		31 807 400

(23) КП «Електроавтотранс» здійснює свою діяльність із перевезення пасажирів відповідно до Договору від 30 січня 2015 року № 24 про організацію надання транспортних послуг міським комунальним транспортом Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» (далі – Договір). Договір набув чинності з дати його підписання на період з 01.01.2015 по 31.12.2015. Відповідно до підпункту 7.2 пункту 7 цього договору він був продовжений. Отже, Договір є чинним.

(24) Відповідно до отриманої від Надавача інформації КП «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів у міському електричному транспорті (тролейбусі) відповідно до

встановлених Лисичанською міською радою тарифів на перевезення, які затверджені рішенням Лисичанської міської ради «Про встановлення тарифу на перевезення пасажирів в міському електричному транспорті» від 06.08.2019 № 365 (встановлено тариф на перевезення пасажирів у розмірі 4,00 грн). Розрахунок тарифу здійснений відповідно до Порядку формування тарифів на послуги міського електричного транспорту, який затверджений наказом Міністерства інфраструктури України від 25.11.2013 № 940, відповідно до запланованого на рік обсягу транспортної роботи підприємства, з використанням обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі галузевих нормативів, техніко-економічних розрахунків, ставок і зборів (обов'язкових платежів) та прогнозованих цін на промислову продукцію й послуги у плановому періоді.

- (25) За інформацією Управління, КП «Електроавтотранс» здійснює закупівлю усіх товарів, робіт та послуг, на які виділяється державна підтримка, через систему Prozorro згідно із Законом України «Про публічні закупівлі».
- (26) Якщо будуть виділятися бюджетні кошти на придбання тролейбусів, запасних частин для капітального ремонту тролейбусів, капітальний ремонт контактної мережі, тягових підстанцій №№ 1, 2, 3, економія, що утвориться після проведення процедури закупівлі, використовуватися підприємством не буде та підлягатиме поверненню до місцевого бюджету.
- (27) У КП ЛМР «Електроавтотранс» ведеться розподіл отриманих доходів на надання послуг за кожним видом діяльності, на субрахунках бухгалтерського обліку окремо відображаються доходи, а саме: від реалізації послуг із перевезення пасажирів міським електричним транспортом; від реалізації послуг із перевезення пасажирів автомобільним транспортом; від оплати за користування орендованих нежитлових приміщень; від операційної діяльності за іншими послугами. Витрати узагальнено акумулюються на рахунках бухгалтерського обліку як загальновиробничі, адміністративні, інші витрати операційної діяльності.
- (28) Ведення бухгалтерського обліку КП «Електроавтотранс» регламентується наказом «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики на підприємстві» від 02.01.2020 № 01-П.
- (29) Відповідно до підпункту 3 пункту 2 цього наказу та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» у КП «Електроавтотранс» ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (у тому числі отримана державна допомога).
- (30) Розрахунок обсягу компенсації за надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, – перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом загального користування в місті Лисичанськ виконано відповідно до підпункту 2.3 пункту 2 Методики.
- (31) Чиста фінансова різниця за 2021 рік становить 31 807 400 грн, а саме:
- витрати, понесені у зв'язку з виконанням зобов'язання з надання ПЗЕІ, що містяться в договорі про такі послуги (за мінусом нарахованих амортизаційних відрахувань на оновлення рухомого складу), – 35 884 100 грн;

- сума доходу, що виникає під час виконання зобов'язань із надання відповідних послуг, у тому числі отримання доходу від реклами чи будь-якої іншої діяльності, яка не пов'язана з наданням відповідних послуг тощо, – 380 500 грн;
- сума доходів, отриманих від тарифу чи будь-якого іншого доходу, отриманого під час виконання відповідних зобов'язань щодо надання ПЗЕІ, – 3 696 200 грн;
- розумний прибуток (не більше передбаченого чинним тарифом) – 0 грн.

(32) КП «Електроавтотранс» не бере участі в конкурсах на надання послуг із перевезення пасажирів громадським транспортом за межами компетентного органу влади.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Щодо державної допомоги

(33) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(34) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

3.2. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

(35) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

(36) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(37) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

(38) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б

здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».

- (39) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років із дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
  - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (40) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (41) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (42) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично дорученого їм спеціального завдання.
- (43) Відповідно до Договору ЄС, підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні, щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.

- (44) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (45) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
- (46) Проте державне фінансування, призначене для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
  - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
  - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання під час надання послуг загального економічного інтересу;
  - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (47) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/C 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (48) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору. Однак для того щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (49) Відповідно до пунктів 45 – 46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості визначення кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (50) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.

(51) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.

Пунктом 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлено договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:

- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
- назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
- характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
- методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
- механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.

(52) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.

Відповідно до пунктів 54 – 55 Повідомлення, методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом із метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.

У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладання зобов'язань із надання ПЗЕІ.

(53) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.

(54) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат типового суб'єкта господарювання під час надання таких послуг.

Пунктом 75 Повідомлення передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

4. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

4.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

(55) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:

- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
- не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

(56) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди про асоціацію, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди про асоціацію. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.

(57) Відповідно до статті 1 Закону України «Про транспорт» розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до державних цільових програм з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою.

(58) Відповідно до статті 1 Закону України «Про міський електричний транспорт»:

- міський електротранспорт – складова частина єдиної транспортної системи, призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів;
- автоматизована система обліку оплати проїзду – програмно-технічний комплекс, призначений для здійснення обліку наданих транспортних послуг за допомогою електронного квитка;
- електронний квиток - проїзний документ встановленої форми, який після реєстрації в автоматизованій системі обліку оплати проїзду дає право пасажирові на одержання транспортних послуг;
- тариф - вартісна величина плати за разовий проїзд одного пасажирові або перевезення одного місця багажу міським електричним транспортом у межах встановленої відстані (зони) або строку.

(59) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про міський електричний транспорт» основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітен, швидкісним трамваєм – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).

(60) Згідно із частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:

- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
- пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
- створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
- безбиткової роботи перевізників.

(61) Відповідно до частини четвертої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення

та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.

- (62) Згідно зі статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт» відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг. У договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг.
- (63) Національною транспортною стратегією України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р, передбачено впровадження економічних та інших заходів стимулювання використання в містах екологічно більш чистих видів транспорту, зокрема електромобілів, міського електричного транспорту – метрополітенів, трамваїв, тролейбусів, електробусів, а також велосипедного (систем громадського прокату велосипедів) транспорту.
- (64) Згідно зі Статутом, КП «Електроавтотранс» створено рішенням Лисичанської міської ради на базі відокремленої частини комунальної власності територіальної громади м. Лисичанськ із метою забезпечення населення послугами з перевезення пасажирів і вантажів необхідного рівня та якості.
- (65) Згідно із частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення беззбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (66) Відповідно до статті 17 Закону України «Про міський електричний транспорт» оновлення рухомого складу, а також інших об'єктів міського електричного транспорту проводиться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел.
- (67) Враховуючи викладене, з урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом (тролейбусами), пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.
- (68) Отже, надання підтримки КП «Електроавтотранс» у формі поточних та капітальних трансфертів із метою задоволення потреб мешканців міста Лисичанськ в якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення, є компенсацією витрат, пов'язаних із наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

4.2. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (69) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(70) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.

Зобов'язання КП «Електроавтотранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені, зокрема, Законом України «Про міський електричний транспорт», Статутом та Договором. У додатку 2 до Договору зазначено маршрут (маршрут № 1), на якому КП «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів електричним транспортом (тролейбусами), та термін дії договору. Договором передбачено зобов'язання щодо забезпечення безкоштовного перевезення пільгової категорії громадян.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.

Методику затверджено наказом Управління № 51 від 23.06.2021.

Методика визначає механізм обчислення компенсації обґрунтованих витрат за надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, – перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом загального користування в м. Лисичанськ за регульованими цінами, троллейбусами та автобусами, що працюють у звичному режимі руху.

Відповідно до Методики здійснено розрахунок обсягу компенсації, яка не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.

Згідно з наявною в Комітеті інформацією Управління відповідно до Методики здійснило обчислення суми, яка необхідна для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами КП «Електроавтотранс» на 2021 рік.

Для обчислення чистої фінансової різниці Управління керувалося такою формулою:

- чиста фінансова різниця;
- витрати, понесені у зв'язку з виконанням зобов'язання з надання ПЗЕІ, що містяться в договорі про такі послуги (за мінусом нарахованих амортизаційних відрахувань на оновлення рухомого складу);
- сума доходу, що виникає під час виконання зобов'язань із надання відповідних послуг, у тому числі отримання доходу від реклами чи будь-якої іншої діяльності, що не пов'язана з наданням відповідних послуг тощо;
- сума доходів, отриманих від тарифу чи будь-якого іншого доходу, отриманого під час виконання відповідних зобов'язань щодо надання ПЗЕІ;
- розумний прибуток (не більше передбаченого чинним тарифом).

Відповідно до інформації, отриманої від Надавача, максимальний розмір підтримки КП «Електроавтотранс» у 2021 році становитиме 31 807 400 грн, що не перевищує чистої фінансової різниці на відповідні роки.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими

для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Управління надало інформацію про аналіз витрат, які є типовими для КП «Електроавтотранс», а саме: витрат на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, матеріальні затрати, амортизацію, інші операційні витрати та капітальні видатки, враховуючи відповідний дохід підприємства та враховуючи розумний прибуток.

Отже, вимогу критерію дотримано.

(71)Тобто, Управління надало достатні обґрунтування того, що компенсацію на надання ПЗЕІ було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Також надано опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

(72)Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно дотримано.

4.3. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

(73)Отже, державна підтримка Управління, яка надається КП «Електроавтотранс» у формі поточних та капітальних трансфертів із метою задоволення потреб мешканців міста Лисичанськ у якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення, є компенсацією обґрунтованих витрат на надання ПЗЕІ відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.

(74)Враховуючи викладене, державна підтримка, яку надає Управління КП ЛМР «Електроавтотранс» у формі поточних та капітальних трансфертів на підставі Програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою м. Лисичанська на 2021 рік, затвердженої розпорядженням керівника військово-цивільної адміністрації від 09.12.2020 № 841, з метою задоволення потреб мешканців міста Лисичанськ у якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення, на період з 01.01.2021 по 31.12.2021 у сумі 31 807 400 грн (тридцять один мільйон вісімсот сім тисяч чотириста) гривень, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(75)Разом із цим, у разі включення амортизаційних нарахувань у вартість перевезення пасажирів електричним транспортом, який придбано (або оновлено) за кошти державної допомоги, необхідно забезпечити повернення КП «Електроавтотранс» таких амортизаційних нарахувань.

У разі недотримання застережень, викладених у цьому пункті рішення, фінансування КП «Електроавтотранс» на покриття витрат, пов'язаних із задоволенням потреб мешканців міста Лисичанськ в якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення, може містити ознаки державної допомоги.

Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам

господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 12¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктами 2, 4 розділу II та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Управлінням житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області, Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати, що державна підтримка, яку надає Управління житлово-комунального господарства Лисичанської міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області комунальному підприємству Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» у формі поточних та капітальних трансфертів на підставі Програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою м. Лисичанська на 2021 рік, затвердженої розпорядженням керівника військово-цивільної адміністрації від 09.12.2020 № 841, з метою задоволення потреб мешканців міста Лисичанськ у якісних послугах із перевезення міським електричним транспортом усіх категорій населення, у тому числі незахищених верств населення, на період з 01.01.2021 по 31.12.2021 у сумі 31 807 400 грн (тридцять один мільйон вісімсот сім тисяч чотириста) гривень, **не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Колегії

Ірина КОПАЙГОРА